

СТАНОВИЩЕ

от доц. Емануела Иванова Райчева - Мутафова, д.и.
Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" – Варна,
e-mail: emanuela53@mail.bg , тел. 0884 059 779

Относно: дисертационен труд на тема „Корпоративната социална отговорност във фирмените стратегии на фармацевтичните компании в България“

Автор: Юлиан Веселинов Костадинов

За: придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)“

Научен ръководител: доц. Емануела Иванова Райчева - Мутафова, д.и.

Основание за изготвяне на становището: Заповед N P-109-245/8.06.2022. на Ректора на Медицински университет – Варна за определяне на състав на научното жури.

I. Данни за процедурата и обща оценка на дисертационния труд

По настоящата процедура са представени всички необходими документи, предвидени в Закона за развитие на академичния състав на Р България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Докторантът Юлиан Веселинов Костадинов е преминал обучение по докторска програма “Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)” в професионално направление 3.7. Администрация и управление, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки. Има успешно положени изпити за докторантски минимума, изпълнени са дейностите от индивидуалния учебен план и са събрани необходимите кредити с положителни атестационни оценки през периода на обучение в докторската програма.

Дисертационният труд на Юлиан Костадинов разглежда процеса на развитието на фармацевтични практики за прилагане на корпоративната социална отговорност (КСО) в България. Ценността на разработката се повишава от оригиналния подход на докторанта да приложи количествени и качествени методи в процеса на изследването и да проучи ролята

на заинтересованите страни при прилагане на корпоративната социална отговорност във фармацевтичните компании.

Разработката е с общ обем от 135 страници и е структурирана във въведение, основен текст в три глави, изводи и препоръки, заключение, списък на използваната литература и приложения. Структурата на дисертационния труд е логична и балансирана.

Научното изследване и получените резултати са добре онагледени с 3 таблици и 36 фигури. Справката за използваната литература съдържа общо 207 източника, от които 57 – на кирилица, 124 – на латиница и 26 източника от интернет.

Преобладаващата част от цитираните публикации са издадени през последните 10 години, което показва информираност по отношение на актуалните разработки в областта на корпоративната социална отговорност.

II. Характеристика и оценка на съдържанието на дисертационния труд

Във **въведението** са представени мотивацията за избор на темата, нейната актуалност и практическа приложимост. Формулирани са ясно основната изследователска теза, целта на дисертационния труд и поставените за решаване задачи. Коректно са определени обектът и предметът на изследването. Приложен е адекватен изследователски инструментариум. Докторантът коректно е посочил ограниченията на изследването с оглед спецификата и широкия обхват на полето за работа в областта на корпоративната социална отговорност. Представените методология на научния труд, описанието на обхвата на проучването и източниците на информация са добра основа за разбиране на резултатите и за последващи проучвания.

Анализът на **резултатите** е направен задълбочено и добре онагледено с подходящи таблици, диаграми и схеми. Направен е сравнителен анализ на данните от дълбочинното интервю и анкетното проучване относно стимулите на фармацевтичните компании за прилагане на КСО. Достоинство на представения труд е изграденият интегриран модел за въвеждане и развитие на стратегия за КСО във фармацевтичните компании и алгоритъмът за неговото приложение, както и идентифицирането на зоните за интегриране на КСО в бизнес стратегиите.

Направените **изводи и препоръки** коректно се основават върху получените резултати и направения анализ и са формулирани конкретно и ясно.

От начало до края на разработката е видимо личното отношение на докторанта към проблематиката и професионална ангажираност към темата.

III. Приноси и значимост на разработката за практиката

Приемам представените от докторанта приноси, както следва:

Приноси с теоретичен характер

1. Конкретизиране и допълване на съществуващото знание за понятието и същностните характеристики на КСО във фармацевтичните компании с „допълваща“ **дефиниция за фармацевтичния сектор**;
2. Систематизиране на основните характеристики, класификация и области на приложение на корпоративната социална отговорност с открити специфики във фармацевтичния сектор.
3. Целенасочено проучване за областите на развитие на КСО, проведено за първи път във фармацевтичния сектор сред водещи фармацевтични компании, опериращи на българския пазар.

Приноси с теоретико-приложен характер

4. Изработване на **интегриран модел за въвеждане и развитие на корпоративната социална отговорност** в бизнес стратегиите на фармацевтичните организации в България и алгоритъм за неговото приложение.
5. Установяване на **приоритетните области на приложение на КСО** и заинтересованите страни, с ключова роля в процеса на въвеждане и развитие на КСО във фармацевтичните компании.
6. Изработването на **адаптиран модел** за работа на заинтересованите страни при прилагане на КСО от фармацевтични компании, опериращи на българския пазар.

Откроявам като особено ценен и полезен интегрирания модел за въвеждане и развитие на корпоративната социална отговорност в бизнес стратегиите на фармацевтичните организации в България и алгоритъм за неговото приложение.

IV. Автореферат и публикации

Авторефератът отразява достоверно съдържанието на дисертацията и акцентира върху най-важните резултати и изводи от изследването.

Юлиян Костадинов представя **4 пълнотекстови публикации** (в т.ч. 2 на английски език) и едно публикувано резюме по темата на дисертацията на английски език от международна научна конференция. Участието му в български и международни научни

форуми показва, че тематиката и идеите на дисертационния труд са коментирани в научните среди и са видими в публичното пространство.

V. Критични бележки и препоръки

Препоръчвам на Юлиан Костадинов да продължи работата си по тази модерна, интересна и важна тематика.

VI. Заключение

Дисертационното изследване предлага широк поглед върху наличните европейски и световни модели на приложение на КСО и очертава необходимостта от въвеждането на решения за България.

Изследването е фокусирано по темата и е логически издържано. Дисертацията е изследване, в което докторантът показва много добри познания, последователно търсене и извличане на практически решения, базирани на емпиричен анализ. Налице са възможности за развитие и продължаване на изследването, както в теоретичен така и в практически план, което е индикатор за устойчивостта на резултатите.

Като научен ръководител считам за важно да отбележа самостоятелната работа на докторанта, неговата сериозна мотивация, постоянство и лично отношение към разработвания проблем.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Р България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Всичко това ми дава увереността да дам **положителна оценка** и да предложа присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност *„Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)“* в професионално направление 3.7. *Администрация и управление на* **Юлиан Веселинов Костадинов.**

7.07.2022 г.

гр. Варна

Член на научното жури:

/доц. Емануела Мутафова, д.и./

